

Kirjaesittely

Populismi. Kriittinen arvio.

Matti Wiberg toimitti kirjan suomalaisesta populismista tuoreeltaan Perussuomalaisten kevään 2011 vaalivoiton jälkeen. Kirja koostuu maamme johtavien populismin tutkijoiden artikkeleista, joissa luodetaan eri näkökulmista Perussuomalaisten menestystä. Kirja käsittelee enemmän Perussuomalaisia kansallisena poliittisena ilmiönä kuin populismia sinänsä.

Wiberg esittelee avausartikkelissaan "Mitä populismi on?" populismin keskeisiä määritelmiä, jotka liittyvät "kansan" (*populus*) käsitteeseen. Wiberg korostaa, että populismissa on ennen muuta kyse anti-liikkeestä. Populismi vastustaa eliittiä ja sen edustamia arvoja, mutta ei määritä rakentavaa poliittista ohjelmaa. Wiberg ei kuitenkaan pääse syvälle populismin analyysissään, vaan jää populistien tavoin toistamaan syytöksiään. Kirjan kirjoittajista monipuolisimmin populismin teoriaa käsittelee Ilkka Ruostetsaari, joka vertailee SMP:n "vennamolaista" ja Perussuomalaisten "soinilaista" puolueohjelmaa populismin erilaisiin määritelmiin.

Kirjan muissa artikkeleissa syvennyttään ennen muuta Perussuomalaisten menestykseen. Pertti Suhonen kartoittaa erilaisten kyse-lyaineistojen avulla Perussuomalaisten kannattajien taustoja ja asenteita. Timo Toivonen lähestyy aihetta melko samanlaisesta näkökulmasta, mutta eri aineistoin, ja vertailee Perussuomalaisten vaalimenestystä SMP:n menestykseen 1970-luvun taitteessa. Rauli Mickelson puolestaan analysoi Perussuomalaisten ja kahden muun suomalaisen "nationalismi-puolueen" ideologioita puolueohjelmien sekä perussuomalaisten kansanedustajien ja Suomen Sisun verkkosivujen avulla. Kirjan toiseksi viimeisessä tekstissä Sami Borg tarkastelee kriittisesti vaalipiirikohtaisia kannatusmittauksia ja niiden käyttöä vuoden 2011 eduskuntavaaleissa. Kirjan päättää Tapio Raunion analyysi EU-kriittisyyden merkityksestä vaaleissa.

Kirjan tutkimuksista piirtyy monipuolinen kuva Perussuomalaisten menestyksestä 2011 vaaleissa. Maahanmuuton ja globalisaation aiheuttamien pelkojen lisäksi menestykseen on vaikuttanut selvästi SMP:n historia, suomalaisen metsäteollisuuden rakennemuutos, vallassa olleiden puolueiden samankaltaisuus ja harjoitettu Eurooppa-politiikka. Median roolia ei analyyseissa juuri pohdita lukuun ottamatta Borgin kannatusmittausten kriittistä arviota. Turun yliopiston Eduskuntatutkimuksen keskus onkin Ville Pernaan johdolla tekemässä aiheesta laajaa selvitystä, jonka on määrä valmistua vuoden 2012 aikana.

Itse populismista kirja kertoo melko vähän. Populismi näyttyytyy kirjan valossa pitkälti poliittisena pelinä ja kielenkäytön tai retorikan keinona. Lähinnä Raunio uumoilee, että Perussuomalaisten menestyksen takana saattaa kyteä myös syvempiä juonteita – todellista tyytymättömyyttä. Poliittikan filosofiaan eivät kirjoittajat viittaa, eikä esimerkiksi Ernesto Laclau populismin olemusta määrittävä *On Populist Reason* (2005) näy yhdessäkään kirjan teksteistä. Olisiko kirja kannattanut sitenkin otsikoida "Perussuomalaiset – kriittinen arvio"?

Wiberg, Matti (toim.) (2011)
Populismi. Kriittinen arvio.
Helsinki: Edita, 220 s.

Juha Herkman